

РЕШЕНИЕ

№ 1289

гр. София, 01.11.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 12-ТИ ГРАЖДАНСКИ, в публично заседание на шести октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Атанас Кеманов

Членове: Надежда Махмудиева
Снежана Бакалова

при участието на секретаря Невена Б. Георгиева
като разгледа докладваното от Снежана Бакалова Въззивно гражданско дело
№ 20221000501290 по описа за 2022 година

Производството е въззивно и се движи по реда на чл. 258 и сл. ГПК.

Образувано е по жалба на ответника Прокуратура на Република България срещу Решение от 21.10.2021г. по гр.д.№ 11682/18 по описа на СГС, 1-во гр. отделение , 3-ти състав, в частта, в която е съден да заплати на Х. А. К. обезщетение в размер на 200 000лв. обезщетение за претърпени неимуществени вреди, претърпени в резултат на водено срещу него наказателно производство, ведно със законната лихва за забава, считано от 23.02.2017г. до окончателното изплащане на сумата. В жалбата си твърди, че решението е незаконосъобразно и постановено при нарушение на процесуалните правила, както и необосновано. Моли да бъде отменено същото и да бъде намален размера на присъденото обезщетение. Счита, че размера е изключително завишен спрямо размера на доказаните вреди. Нарушен бил принципа на чл. 52 от ЗЗД, като определения размер не съответствал нито на обезщетенията в подобни случаи, нито на социално-икономическите условия на живот в страната през съответния период. Счита, че в постановеното решение не е обоснована извода защо процесния размер се явява справедлив, а само са посочени някои от критериите, които имат

отношение към определянето на обезщетението. Счита, че след като е приел, че продължителността на воденото наказателно производство спрямо ищеца е преценена при определяне на настоящото обезщетение, не е следвало да отхвърля иска по чл. 26 от ЗОДОВ, а да го остави без разглеждане, като недопустим. Счита, че решението в тази си част следва да бъде обезсилено, а производството по този иск да бъде прекратено. Счита, че и исковите за присъждане на обезщетение за неимуществени вреди от незаконни мерки за процесуална принуда също са недопустими, тъй като липсва изрична хипотеза за търсене на отговорност от страна на Държавата.

Претендира отмяна на решението на СГС в обжалваните части.

Въззиваемата страна не е депозирала в срок отговор по жалбата.

В откритото с.з. жалбоподателят, чрез представител поддържа жалбата си.

Въззиваемата страна, чрез процесуалния си представител адв. Д., оспорва жалбата и моли решението на СГС да бъде потвърдено.

С исковата молба при условията на обективно кумулативно съединяване са предявени иски от ищеца Х. А. К. срещу Прокуратурата на РБългария, както следва 500 000 лв. - обезщетение за претърпени неимуществени вреди вследствие образуването и водено срещу него наказателно производство, след оправдаването му с влязла в сила присъда на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ, 100 000 лв. - обезщетение за претърпени неимуществени вреди от взетата спрямо него мярка за неотклонение „парична гаранция“ и наложената му забрана да напуска пределите на страната на основание чл. 2, ал. 1, т. 4 ЗОДОВ, - 100 000 лв. на основание чл. 26 ЗОДОВ за забавено правосъдие и 100 000 лв. за причинени неимуществени вреди по чл. 4 ЗОДОВ, ведно със законната лихва върху претенциите, считано от датата на влизане в сила на оправдателната присъда 23.02.2017 г. до окончателното му изплащане.

Въз основа на събраните доказателства е прието от първоинстанционния съд, че ищецът е привлечен като обвиняем с Постановление от 16.06.1998 г. по сл.д. 242/1998 г. по описа на ОСлС - Благоевград и му било повдигнато обвинение за престъпление по чл. 282, ал. 2 вр. с ал. 1, вр. чл. 93, ал. 1, б “а“ НК, като му е била взета мярка за неотклонение „парична гаранция“ в размер от 5 млн.лв. (недоминирани). С

постановление от 07.09.1998 г. делото е изпратено на ОП - Благоевград с оглед изтичането на разрешените срокове за разследване по чл. 222 НПК, а с Постановление от 08.09.1998 г. на окръжен прокурор при ОП - Благоевград - върнато за допълнително разследване. На 01.11.2002 г. следственото дело отново е изпратено в ОП –Благоевград с мнение за изпращане по компетентност на СГП, но на 18.04.2003 г. е върнато на ОСС-Благоевград с указания за представяне на следствено - оперативен план за провеждане и завършване на предварителното производство. На 17.12.2003 г. е изготвено заключително постановление и делото е изпратено в прокуратурата с предложение за прекратяване на наказателното производство спрямо ищеца като обвиняем на основание чл. 237, ал. 1, т. 2 НПК, но с прокурорско постановление от 29.12.2003 г. е върнато за допълнително разследване с конкретни указания за необходимите действия по разследването. На 12.02.2004 г. следователят е изпратил делото на ОП - Благоевград с мнение за предаване на съд на девет от обвиняемите, а на 23.02.2004 г. Прокуратурата е отделила от сл.дело № 242/1997 г. на ОСС - Благоевград в самостоятелно производство материалите относно 7 обвиняеми, между които и ищеца за друго престъпление и разследването е продължило същото сл. дело. Делото е внесено в ОС - Благоевград с обвинителен акт срещу ищеца и други седем обвиняеми за престъпление по чл. 282, ал. 2, вр. с ал. 1 НК и е образувано НОХД № 257/2004 г. по описа на Окръжен съд – Благоевград, по което с разпореждане на съдията - докладчик от 25.03.2004 г., на основание чл. 246, ал. 1 и 2 вр. чл. 241, ал. 2, т. 3 НПК и чл. 239а, ал. 5 НПК, съдебното производство е прекратено и делото върнато на ОП - Благоевград за отстраняване на съществени процесуални нарушения, допуснати в хода на досъдебното производство и внасяне на делото в съда в едномесечен срок. През времето от 22.04.2004 г. до 29.04.2004 г. са повдигнал нови обвинения на осемте обвиняеми. Нов обвинителен акт е внесен от Прокуратурата на 03.05.2004 за престъпление по чл. 212 ал. 4 вр. ал. 2 пр. 1 вр. чл. 26 ал. 1 НК и е образувано НОХД № 1224/2004 г. на ОС Благоевград. По това дело с определение от 16.12.2005 г. по ВНЧД № 1643 от 2005 г. по описа на САС е изменена мярката за неотклонение от парична гаранция 2 000 лв. в парична гаранция 500 лв., като искането на ищеца за отмяна на наложената му мярка по чл. 153 НПК е оставено без уважение с определение от 14.02.2006 г., но му е разрешено да напуска страната за срок от шест месеца. Тази мярка на

процесуална принуда, взета спрямо ищеца на 16.06.1998 г. е отменена на 10.07.2006 г. На 11.01.2008 г., след обявяването на делото за решаване, съдът е възобновил съдебното следствие за доказателства, след което в периода 23.09.2008 г. - 08.07.2010 г. делото е преразпределяно на различни съдии – докладчици поради отвод. На 09.10.2010 г. е постановена присъда, с която ищецът е признат за невиновен по повдигнатото му обвинение. След подаден от ОП-Благоевград протест срещу оправдателната присъда е образувано ВНОХД № 233/2011 г. по описа на САС, по което с Решение от 02.05.2011 г. въззивният съд е отменил изцяло присъдата на ОС - Благоевград, тъй като е нарушен принципът на вътрешното убеждение на съда, и делото е върнато за ново разглеждане от друг състав на ОС-Благоевград. След отмяната е образувано НОХД № 207/2011 г. по описа на Окръжен съд - Благоевград и с разпореждане на съдията - докладчик от 21.06.2011 г., на основание чл. 249, ал. 2 и 3 във връзка с чл. 248, ал. 2., т. 3 и вр. с чл. 246, ал. 2 НК; чл. 341, ал. 2 и чл. 32, ал. 2 НПК съдебното производство е прекратено поради допуснати в хода на досъдебното производство съществени нарушения на процесуалните правила и върнато на ОП - Благоевград за отстраняването им. На 21.07.2011 г. е образувано НОХД 355/2011 г. по описа на ОС - Благоевград. С разпореждане на съдията - докладчик от 22.07.2011 г., на основание чл. 250. ал. 1, т. 1, ал. 3 и 5 НПК във връзка с чл. 24, ал. 1, т. 6 НПК, е прекратено наказателното производство. На 14.11.2011 г. е внесен обвинителен акт, с който ищецът е обвинен в извършване на престъпление по чл. 212, ал. 4 вр. с ал. 1, пр. 1 НК вр. с чл. 20, ал. 4 вр. с чл. 26 ал. 1 НК и е образувано НОХД 561/2011 г. по описа на ОС Благоевград, което с разпореждане на съдията - докладчик от 07.12.2012 г., съдебното производство е прекратено и делото е изпратено по компетентност на СОС. Пред СОС е образувано НОХД 686/2011 г. по описа на СОС и на 04.03.2014 г. е постановена оправдателна присъда спрямо ищеца и останалите подсъдими, която е протестирана. Образувано е ВНОХД № 1006/2014 г. по описа на САС, което е приключило с решение № 128/08.04.2016 г., с което е потвърдена постановената оправдателна присъда. По касационен протест е образувано КНД № 865/2016 г. по описа на ВКС, 2-ро н.о, и с Решение № 250 /23.02.2017 г., решението на САС по ВНОХД № 1006/ 2014 г. е оставено в сила т.е. оправдателната присъда по отношение на ищеца Х. А. К. е влязла в сила от 23.02.2017 г. Изложените факти не са спорни между страните.

За установяване вида и размера на претърпените от ищеца неимуществени вреди са събрани гласни доказателства чрез разпита на един свидетел – неговия син и чрез изслушването на съдебно-медицинска експертиза. От преценката на тези доказателства се установява, че по време на воденото дело ищецът бил изключително емоционално нестабилен. Постоянно пътувал, за да може да се явява по делата, изпадал в истерия, в депресия, която стигала до ярост. Разделил се със съпругата си, като воденото дело било част от причините за това. Много от познатите му се настроили срещу него и заели страната на съпругата му. Воденото дело дало отражение върху отношенията му със сина му, като ищецът бил сприхав, не се грижил достатъчно за него, синът му се съмнявал в невинността на баща си. По време на делото не работил, тъй като бил дисциплинарно уволнен и не можел да си намери работа. След приключването на производството с оправдателна присъда не се върнал към предишното си състояние.

По делото е изслушано и заключение на съдебно-медицинска експертиза, от което се установява, че към момента на извършаване на експертизата, ищецът страда от следните заболявания: Ишемична болест на сърцето. Едноклонова болест. САП (стабилна ангина пекторис) 2 ФК, а в последствие НАП нестабилна ангина пекторис т.н. гръдна жаба) – акцелерирала. Многоклонова коронарна болест. Високостепенна МиИ (митрална инсуфициенция), - Артериална хипертония 3 фк, - Захарен диабет тип 2 (неинсулинозависим захарен диабет) Диабетна полиневропатия, - Хроничен холецистит, - Цистит, - Дислипидемия. Метаболитен синдром, - Болест на щитовидната жлеза (струма нодоза – гуша), - Мозъчно-съдова болест. Ишемичен мозъчен инсулт в басейна на лявата средномозъчна артерия (ИМИ в БЛСМА).

От разпитана на вещото лице в откритото с.з. се установява, че факторите за голяма част от сериозните заболявания, които се наблюдават при ищеца, са комплексни, но един от тези фактори при всички случаи е стресът, понякога той може да е и отключващият момент – обстоятелство, което е отразено и в анамнеза при приемането на ищеца в болнично заведение - наличие на съществуващ психологичен стрес. Инсултът е причинен от оперативна намеса и няма връзка със стреса.

По времето докато е траело производството по процесното наказателно

производство, за периода от 13.12.1997г. до 02.05.2012г. по отношение на ищеца е било водено и друго наказателно производство за престъпление по чл. 212 от НК, което също е приключило с оправдателна присъда и за което е претендирано отделно обезщетение по гр.д.№ 5466/17 по описа на СГС, по което с решение № 2863/06.12.2018г. по в. гр.д.№ 3421/18 по описа на САС искът е отхвърлен, като погасен по давност.

При тези фактически констатации СГС е правилно е приел, че искът с правно основание чл. 2 ал.1 т.3 от ЗОДОВ е доказан по основание. Ищецът е бил привлечен като обвиняем, протекло е наказателно производство с обща продължителност 18 години 8 месеца и 7 дни и то е приключило с влязла в сила оправдателна присъда. Приел е, че пред вид всички обстоятелства по делото, времето, през което срещу Х. А. К. се е водело наказателно производство, приключило с оправдателна присъда, и съобразявайки показанията на разпитания свидетел, посочен от ищцовата страна и заключението на назначената съдебно – медицинска експертиза, възраженията на ответника за намаляване на присъденото обезщетение, както и финансово – икономическите условия в страната, претърпените от последния неимуществени вреди следва да бъдат възмездени по справедливост с обезщетение в размер 200 000 лв., ведно със законната лихва върху сумите, считано от 23.02.2017г. до окончателно изплащане на сумите, като иска до пълния предявен размер от 500 000 лв. се явява недоказан и неоснователен и следва да бъде отхвърлен.

Софийският апелативен съд, в изпълнение правомощията си по чл. 269 ГПК, намира решението за валидно, а в обжалваната част за допустимо.

По наведените във въззивната жалба оплаквания, съдът намира следното:

Ответната страна възразява относно размера на обезщетението за неимуществени вреди, като счита че същото не е съобразено с конкретните установени по делото факти, относими при неговото определяне, както и че нарушава принципа на чл. 52 от ЗЗД. Възражението е основателно. При определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди СГС е отчел относимите обстоятелства, с изключение на факта, че през същия период спрямо ищеца е било водено и друго наказателно производство, което е приключило с оправдателна присъда и което също е дало отражение върху размера на претърпените вреди. В исковата молба се твърди широко медийно

отразяване на процеса и конкретно на участието на ищеца, но такава доказателства не са представени. В представените разпечатки от електронни издания или не се споменава името на ищеца или то е споменато само информативно, наред с много други имена на подсъдими, без по отношение на ищеца да се излагат конкретни факти или квалификации. Показанията на сина на ищеца относно широко медийно отразяване не са достатъчни за да установят този факт, който може да бъде доказан с преки доказателства.

При отчитането на всички тези фактори, както и на продължителността на воденото производство и на социално-икономическите условия през продължителния период от време, които са се променяли, настоящата инстанция намира, че справедливия размер на обезщетение е в размер на 40 000 лв. Този размер отчита както причинения на ищеца стрес и дискомфорт от воденото срещу него наказателно производство и факта, че поради това е останал без работа, така и доказаното влошаване на заболяванията му. Същите според вещото лице, изготвило съдебно-медицинската експертиза са възникнали и са се задълбочили не само от стреса от воденото срещу него производство, а и от други фактори, което следва да бъде взето предвид при определяне размера на обезщетението.

Посочения размер отчита и продължителността на периода през който ищецът е търпял вредите, като е изпитвал несигурност относно бъдещето си. Настоящата инстанция взема предвид и обстоятелството, че по отношение на ищеца през времетраенето на наказателното производство е била взета мярка за неотклонение „парична гаранция“ до 09.09.2010г., която не е ограничавала необосновано правата му и мярка „забрана за напускане пределите на страната“ за определен период от време до 10.07.2006г., която го ограничавала в свободното му пътуване.

Определеното от СГС обезщетение е в размер към горната граница на обезщетенията определяни при аналогични случаи от съдебната практика, като в същото време САС намира, че не е налице изключителност на неимуществените вреди, които е претърпял ищеца, която да обуслови този висок размер.

С оглед изложеното и тъй като правните изводи на настоящата инстанция относно размера на дължимото обезщетение съвпадат отчасти с тези на СГС следва да бъде отменено решението в частта, в която е присъдено

обезщетение над размера от 40 000лв., като в тази част искът бъде отхвърлен като неоснователен, а в останалата част решението следва да бъде потвърдено.

Във въззивното производство не са направени претенции за присъждане на разноси.

Ръководен от изложеното, съдът

РЕШИ:

ОТМЕНЯ Решение от 21.10.2021г. по гр.д.№ 11682/18 по описа на СГС, 1-во гр. отделение , 3-ти състав, в частта, в която е осъдена Прокуратурата на Република България да заплати Х. А. К. ЕГН***** от гр. ***, ж.к. ***, вх. *, ет.*, ап.**, чрез адв. Е. Д. на основание чл.2, ал.1, т.3 ЗОДОВ, сумата над 40 000 лв.(четиридесет хиляди лева) до размера от 200 000лв. (двеста хиляди лева), представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди вследствие образуването и водено срещу него наказателно производство, след оправдаването му с влязла в сила присъда на основание чл. 2, ал. 1, т. 3 ЗОДОВ, ведно със законната лихва, считано от 23.02.2017 г. до окончателното изплащане, като вместо това **ПОСТАНОВЯВА:**

ОТХВЪРЛЯ предявения от Х. А. К. срещу Прокуратурата на Република България иск с правно основание чл. 2 ал.1 т.3 от ЗОДОВ за осъждането на ответника да заплати обезщетение за претърпени неимуществени вреди, ведно със законната лихва за забава, считано от 23.02.2017г. над размера от 40 000лв. до 200 000лв., като **НЕОСНОВАТЕЛЕН** и **НЕДОКАЗАН**.

ПОТВЪРЖДАВА решението в останалата обжалвана част.

Решението подлежи на обжалване пред ВКС при условията на чл. 280, ал.1 ГПК в едномесечен срок от връчването му на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____

